

משה חיים פלח

- בענין מיגו דהעזה.....1
 בענין רוב פסולין.....4
 בשיטת הרמב"ן בגדר דין טענינן.....6
 בענין פטור שבועה מלקוחות.....9
 בדין עיקור סימנין.....11
 בשיטת הרמב"ם בגדרי תקרובת עבודה זרה ויין נסך.....13

בענין מיגו דהעזה

ואף צלח מיגו, וצזח אמרינן דטעמא משום דמעלה עשו ציוחסין [וכמצואר צתום] (לקמן עה צ וציצמות סח) דטעמא דלא מוקמינן אחזקתה היינו משום מעלה דיוחסין] ולקמן אתו תום' לצאר טעמא דלא מהימנא צמיגו, וצזח ציארו דטעמא משום דלא הוי מיגו כלל כיון דיראה לומר לא נצעלתי והוי כמיגו דהעזה.

אולם צתום' הרא"ש (צט"ה) כתב וז"ל והכי פירושו מעלה עשו ציוחסין לאסור היכא דאמרה לכשר נצעלתי דמודה מיהא דנצעלה ולא מהימנא צמגו אצל אי אמרה לא נצעלתי צהא לא עשו מעלה לאסור ציוחסין עכ"ל ומצואר דטעמא דלא מהימנא צמיגו היינו נמי משום מעלה דיוחסין, ואילו לקמן (ע"ג) כתב צתום' דהכא לא השיצ מיגו משום דיראה לומר לא נצעלתי וז"ל ולא מהימנא צמגו דאע"ג דכי אמרה לא נצעלתי מהימנא אין כאן מגו לפי ציריאה לומר לא נצעלתי לפי שידעין צה שהיא

ראוה מדצרת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה איש פלוני וככה הוא רצן גמליאל ורצו אליעזר אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיים אלא הרי זו צחצקת צעולה לנתין ולממזר עד שתצוה ראיח לדצריה כו' מאי מדצרת צעירי אמר נסתרה רצ אסי אמר נצעלה כו' א"ל רצ פפא לאציי לצעירי דאמר מאי מדצרת נסתרה וא"ר יהושע לא מהימנא האמר רצ מלקין על היחוד ואין אוסרין על היחוד לימא דלא כר"י אפי' תימא ר' יהושע מעלה עשו ציוחסין, ומסקנת צתום' דאף לרצו יהושע מהימנא לומר לא נצעלתי אלא דאי מודה דנצעלה לא מהימנא צמיגו למימר לכשר נצעלתי, והצום' לקמן (ע"ג) ציארו טעמא דמילתא משום דיראה לומר לא נצעלתי, ואף דהכא מצואר דטעמא דרצו יהושע משום מעלה דיוחסין, צפשוטו מצאריס דהכא אחינן לצאר אמאי לא מכשרינן לה מחמת עלס חזקת כשרות

לאיפטורי משצועה, אך לאיפטורי מממון מהני אף מיגו דהעזה.

ובגדר הדברים מלינו כמה דרכים, ויש מהאחרו' דציארו דצמיגו דהעזה איכא כח הטענה, דלענין זה ליכא חסרון צמה דצאידיך טענה איכא העזה, אך ליכא צירור והוכחה דמה לי לשקר, ולענין לאיפטורי מממון סגי צמיגו דכח הטענה, אך לענין לאיפטורי משצועה צעינן צירור והוכחה דומיא דשצועה, ולהכי לא מהני מיגו דהעזה.

ומעתה יש לבאר דברי התוס' הרא"ש, דהנה הקשו תוס' לרצ אסו דאמר מאי מדצרת נבעלה אצל נסתרה נאמנת צמיגו והא רבי יהושע לית ליה מיגו, ותמכו האחרו' דמאי קשיא לכו ודילמא הא דל"ל לרבי יהושע מיגו היינו לאפוקי ממונה דוקא, וצטעמ"ק תי' וז"ל דאף על גב דגבי משארסתני נאנסתי איכא חזקת ממון מ"מ הכא דאיכא מעלה דיוחסין לא היה לנו להאמינה משום מגו דומיא משארסתני נאנסתי אף על גב דאיכא חזקת ממון עכ"ל ולכאורה נראה דגדר מעלה דיוחסין היינו דדיינינן ליה כצא לאפוקי מחזקת ממון.

ומעתה יש לבאר דברי תוס' הרא"ש, דלולי מעלה דיוחסין הוי מהני כן מיגו אף דיראה לומר לא נבעלתי והוי מיגו דהעזה, דמ"מ איכא הכא כח הטענה [והרי מלינו דלענין פסולי יוחסין מהניא טענת צרי, ונתצאר לעיל דהוי מדיון כח הטענה דצט"ד ואינו משום דצרי מסלק הספק, ולפ"ז נראה דה"ה דשייך צזה דין מיגו דכח הטענה] אך כיון דמדיון מעלה דיוחסין חשיב דמי לצא להוליא מחזקת ממון, צעינן נמי להוכחה דמה לי לשקר, וכשם דמלינו צרמצ"ן דאף אי מיגו מהני להוליא, אך נגד חזקה לא

משקרת עכ"ל, וכ"ה להדיא בתוס' הרא"ש בקידושין (פא ב) וז"ל עצוד מעלה דיוחסין ללא מהימנא צמיגו דאי צעיא אמרה לא נבעלתי כיון דאין אפוטרופסין לעריות היא יראה שמה אס תאמר לא נבעלתי שלא יאמינו לה עכ"ל, ומצואר דמדינא הוי סמכינן אהך מיגו, אלא דמשום מעלה דיוחסין לא מהני כן מיגו כיון דיראה לומר לא נבעלתי, וז"צ גדר הדברים.

ונראה לבאר, דהנה שיטת התוס' צכ"ד (צ"ג צ) צ, צ"מ צ א וכן יודדו התוס' לעיל ע צ) דלא אמרינן מיגו להוליא, אך צרמצ"ן נטה דאמרינן מיגו להוליא, ומ"מ מצואר צרמצ"ן לעיל ע צ) דאף אי אמרינן מיגו להוליא ואף אי מהני מיגו צמקוס חזקה, מ"מ מיגו צמקוס חזקה לא מהני להוליא, וז"צ גדר הלירוף.

ונתבאר לעיל, ע"פ מה דציארו האחרו' דתרי דיני איכא צמיגו, האחד כח הטענה והצ' סצרא והוכחה דמה לי לשקר, ויש לומר דהא דס"ל להרמצ"ן דמהני מיגו להוליא היינו משום דהך סצרא והוכחה דמה לי לשקר מהניא לגרעת את חזקת הממון, ושצ מהני כח הטענה להוליא, אך צמיגו נגד חזקה, הך חזקה קיימא כנגד הסצרא דמה לי לשקר, ושצ לא סגי צכח טענה גרידא לאפוקי מחזקת ממון.

והנה לקמן (יה ב) אמר רבה מפני מה אמרה תורה מודה מקלת הטענה ישצ חזקה אין אדם מעיז פניו צפני צעל חוצו והאי צכולה צעי דלכפריה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיז פניו הוא כו' וציארו התוס' (עס וצכ"ד) דפריך אמאי לא מהימן צמיגו ומשני דהוי מיגו דהעזה, אולם שיטת הרבה ראשונים (צ"מ ג א וצכ"ד) דהא דלא מהני מיגו דהעזה היינו דוקא

עוד צמסני"ל (פכ"א ממלוה ה"א) שכתב וז"ל עד כאן לא קאמר הרב הנמוקי ז"ל דלא מהני מגו דהשאלתים משום דהוי מגו דהעצה אלא התם שזה רוצה להוליא כליו מיד אחר צטענה שנגנבו ממנו לזה ס"ל להרב הנמוקי דאין צידו להוליא כליו מתחת יד אחר צמגו גרוע דהיינו מגו דהעצה אצל להחזיק צמה שצידו כעין נ"ד אף הנמוקי יודה דאמרינן מגו דהעצה ומוכרחים אנו לומר כן לדעת הנמוקי כו' יעוין שם].

מהני, ונתצאר דהיינו משום דצכה"ג אצדא ליה ההוכחה דמה לי לשקר ע"י החזקה, ה"נ הכא צמיגו דהעצה דליכא הוכחה דמה לי לשקר לא מהני להוליא ממון, וה"ה דלא מהני צמקום מעלה דיוחסין, דדמי למיגו להוליא [וז"ל הר"ן (צ"מ ג א) גבי מיגו דהעצה, ומיכו אף על גב דמגו גרוע הוא מהני לחוקמי הני עיזא צרשותיה דמאן דתפיסי עכ"ל ודקדקו האחרו' דמיגו דהעצה לא מהני אלא להחזיק ולא להוליא, ויעוין

בענין רוב פסולין

ותיפוק לי דהכא רוב כשרין אללה, פרש"י דלר' יהושע קא פריך היכי מדמי מדצרת לשצויה עכ"ל, וכן דקדקו מלשון התוס' צסוגין (ד"ה מסייג) הקשה ר"ת אכתי תיפוק ליה דהתם בשצויה כל פסולים והכא צחורצה דדצרת רוב ותיזן דרוב ככל וליכא למימר צמדצרת דליכא אלא רוב איכא למימר סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע לה רובא כו', אך הדברים לריכס ציאר דאמאי לא פריך אלא ממדצרת, הא צמעוצרת נמי קשיא כיון דאיכא רוב כשרין.

יש לדון לצאה, דמעוצרת לא קשיא, דהנה צעיקר הא דמכשרינן אפילו צרוב פסולין לשון רש"י דאמרינן אוקמה אחזקה, ותמכו האחרו' דהא רובא וחזקה רובא עדיף ונאמרו צזה כמה דרכים, ויש שתירלו דכ"ל לרש"י דחזקה כשרות לכהונה חשיצא חזקה הגוף, וס"ל דחזקה הגוף עדיפה מרוב, ודקדקו כן מלשון התוס' לקמן (ע"ג) והא דלא אזיל רבי יהושע צתר חזקה דגופא צראה מדצרת ומעוצרת צפרק קמא משום דמעלה עשו ציוחסין.

אולם צפשוטו חזקה כשרות לכהונה גרידא אינה חזקה הגוף אלא חזקה דין גרידא, וכן נקט החזו"א וציאר דצרי תוס' לקמן שם צאופ"א דעיקר קושייתם ממדצרת דחשיצ חזקה הגוף, אך צמעוצרת ליכא חזקה הגוף, וציישוב דצרי רש"י כתצו האחרו' עוד דו"ל דדוקא רובא דליתיה קמן עדיף מחזקה משא"כ רובא דליתיה קמן [מיכו למשנ"ת לעיל צגדר רובא דליתיה קמן, דציסודו הוי ממש כדין רובא דליתיה קמן, ולכאורה לפ"ז ליכא כלל מעליותא צרובא דליתיה קמן ואדרצב רובא דליתיה קמן עדיף

מיתבי זו עדות שהאשה כשרה לה ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י אי חתם מודים בשצויה שנשצית ויש לה עדים שנשצית והיא אומרת טבורה אני שאינה נאמנת אמרו לו אצל ומה הפרש יש צין זו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים אמר להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה צין שיניה אמרו לו רוב עוצדי כוכצים פרוצים צעריות הם אמר להן אין אפוערופום לעריות צד"א צעדות אשה צגופה אצל עדות אשה צצחה דצרי הכל הולד שתוקי, מאי קאמר לכו ומאי קמהדרי ליה הכי קאמרי ליה השצחנו על המעוצרת מה תשיצנו על המדצרת אמר להם מדצרת היינו שצויה אמרו לו שאני שצויה דרוב עוצדי כוכצים פרוצים צעריות הם אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין אפוערופום לעריות קתני מיכה תרתי מדצרת ומעוצרת תיוצתא דרצ אסי תיוצתא, ותיפוק ליה דהתם רוב פסולין אללה והכא רוב כשרין אללה מסייע ליה לרבי יהושע צן לוי דאמר רבי יהושע צן לוי לדצרי המכשיר מכשיר אפילו צרוב פסולין לדצרי הפוסל פוסל אפילו צרוב כשרים.

והנה צבא דפרכי' ותיפוק ליה דהתם רוב פסולין אללה והכא רוב כשרין אללה צפשוטו קאי אף על מעוצרת, אולם לשון רש"י לרבי יהושע פריך נכי נמי דאין אפוערופום לעריות תיפוק ליה דלא דמי לשצויה דהתם רוב פסולין כו', ודקדקו האחרו' דלא פריך אלא אמדצרת דעמא משום דאין אפוערופום לעריות, אך צמעוצרת דודאי נצטלה לא קשיא, וכן מצואר צתוס' הרא"ש צשם רש"י וז"ל

חזקת הגוף כנגד הרוז ואיכי אלימא טפי, ושפיר דמי למעוברת במקום רוז כשרים כיון דלית לה חזקת הגוף, אך צמדצרת דאיכא תרתי חזקת הגוף ורוז כשרים, הא לא דמי לשצוייה דאיכא עכ"פ רוז פסולין כנגד חזקת הגוף.

כמבואר בגמ' (חולין יא א) ויעוין בתשרי החת"ם (אה"ע"ז סי' ה') וצמשי"ת לעיל] ועוד כתבו האחרו' די"ל דאף כוונת רש"י צלירוף צרי דוקא. ומעשה יש לומר, דממעוברת לא קשיא, דהא שפיר דמיא לשצוייה, דצשצוייה איכא

בשיטת הרמב"ן בגדר דין טענין

כלום שהרי בעולה היא שאין לה בתולים וצביל חזקה גופא נאמנת לעטון טענה אחרת להעמיד חזקה ראשונה, אבל גבי קנס אי חזקה גופא מועיל הרי בתולה היא ואינה לריכה טענה ואם אין חזקתה עושה אותה בתולה כדצריך אה"כ טענת דאיכא תרתי זרי וחזקה חרשת זו למה יש לה וכי טענת בית דין זרי היא שנחזיק אותה בתורת בתולה צבילה, צבילתא להעמיד חזקה גופא או חזקה דממונא מהניא טענת בית דין בכל מקום אבל כגון זה שאין דינה כבתולה בלא טענת זרי לדצריך מה טענת בית דין מוסיף לה בחזקתה, אלא עיקר הפירוש כדצרי רש"י דהא דקתני אין לה טענת בתולים רצן גמליאל היא דטענין לה מוכת עץ היא וכן כתבו ר"ח והגאונים ז"ל כו'.

ומבואר דצרי הרמב"ן דגדר דין טענין דסוגין הוא, דצבילתא חזקה מהניא להוליא ממון נוייתכן דהיינו דוקא חזקה בגוף ויעוין משנ"ת צפ"ק צשיעת הרמב"ן בדיון חזקה לאפוקי ממנוא] אלא דהיינו דוקא חזקה בלא ריעותא, אך הכא דאיכא ריעותא לא מהניא חזקה להוליא ממון ש"אין חזקתה כלום שהרי בעולה היא שאין לה בתולים" אלא דאיכא דטענה משארסתני נאנסתי מהניא טענתה "להעמיד חזקה ראשונה" ולענין זה מהניא טענת בית דין.

והנה היה מקום לדון דדוקא הכא דהוי טענין להוליא וכדתמכו תוס', צזה נקט הרמב"ן דל"ש דין טענין מל"ע אלא להעמיד חזקה

החרשת והשועה והאיילונית יש להן קנס ויש להן טענת בתולים כו' דאית ליה למירמא אחריתי עילויה החרשת והשועה והצוגרת ומוכת עץ אין להן טענת בתולים הסומא ואיילונית יש להן טענת בתולים סומכום אומר משום ר"מ סומא אין לה טענת בתולים אמר רב ששת לא קשיא הא רצן גמליאל והא ר' יהושע אימר דשמעת ליה לרצן גמליאל היכא דקא טענה איבי היכא דלא קא טענה איבי מי שמעת ליה אין כיון דאמר ר"ג מהימנא כגון זו פתח פיה לאלם הוא.

והנה בעל המאור פי' דרבי יהושע לא אזיל בתר חזקה ולדידיה הנושא חרשת ושועה נושאן בחזקה בטולות ולהכי ל"ל טענת בתולים וכן ל"ל קנס ולר"ג נושאן בחזקה בטולות ויש להן טענת בתולים דלא טענין להו משארסתני נאנסתי א"כ מוכת עץ דהויא טענה דלא שכיחא דלא טענין וכן יש להן קנס דטענין לה דבתולה היא.

אך הרמב"ן צמלחמות השיג וז"ל אמר הכותב אין זה נכון דלרבי יהושע גופיה אית ליה חזקה גופא כדאמרין צפרק המדיר כי לא אזיל רבי יהושע בתר חזקה גופא ה"מ היכא דאיכא חזקה דממונא היכא דליכא חזקה דממונא אזיל רבי יהושע בתר חזקה גופא וכ"ש הכא צטענת בתולים דאיכא תרתי חזקה דממונא וחזקה גופא, ועוד דהך דיוקא דייקוי עלה צגמ' אימר דשמעת ליה לרצן גמליאל היכא דטענה איבי וכו' לא איתא שפיר להאי פירושא דעד כאן לא צעי רצן גמליאל טענה אלא גבי נושא אשה ולא מלא לה בתולים שאלמלא טענתה אין חזקתה

והנה מלינו עוד דין טענין גבי חזקת ג' שנים, דאף דצעינן חזקה שיש עמה טענה מ"מ

טענין לירש וטענין ללוקת, ונראה דהתם נמי יש לצאר ע"ד הנ"ל ואזיל הרמז"ן לטעמיה, דהנה יטוין ברמז"ן בפרק חזקת הבתים (ב"ב ז) בסוגיא דשערא זייפא שכתב וז"ל אי נמי אפשר לפרשה בשכחזיק בה שני חזקה וקמא לה בחזקתיה, ומיכו אי איפסילא ליה שטרא דידיה איצטילא לה חזקתיה, דהתיא בתוספתא האוכל שדה מחמת אונו ונמלאת אונו פסולה הרי זו אינה חזקה, הילכך אי איפסילא שטרא דלאו מפומיה דהאי איצטילא חזקתיה, אבל השתא דאיכא מגו והחזיק בה קמא לה ארעא בחזקתיה בלא שטרא הילכך הוה ליה מערער מוליא מחצרו ועליו הראיה, ורז יוסף סבר אוקי ארעא בחזקת אבהתא הואיל ומודה דפסולה היא הכ שטרא ואצטילא חזקתיה, והילכתא כרבה בהא, אך דהה ברמז"ן הכ פירושא וז"ל ולשון זה ודאי אינו, דכל דאחזיק אף על גב דמיצטלא טענת חזקתיה מגופה, מגו דידה לאו לאפוקי היא, אלא בדלא אחזיק וארעא בחזקת אבהתיה קיימא כיון שיש לו עדים דשל אבותיו ולזה אין לו חזקה הילכך לא אמרינן ציה מגו עכ"ל, ומצואר דנחלקו הרמז"ן והנך מפרשים בחזקה שאין עמה טענה וצעינן למיגו לקיים הטענה האם השיב מיגו להוליא, דלהנך מפרשים השיב מיגו להוליא, והרמז"ן דהה דכל דאחזיק שלש שנים אע"ג דצטלה טענתו וצעי למיגו לא השיב מיגו להוליא.

וביסוד פלוגתתן ציאר בחי' הגר"פ (שם או' קמט) דפליגי בגדר דינא דצעינן חזקה שיש עמה טענה, דדעת הנך יש מפרשים דצלא טענה לא השיבא חזקה כלל, ודעת הרמז"ן דשפיר

הראשונה, אך צעלמא טענין השיב כטענה ממשה.

אולם צלשון הרמז"ן הכא מצואר לכאורה לא כן, דהרי הוסיף הרמז"ן "צשלמא להעמיד חזקה דגופא או חזקה דממונא מהניא טענת בית דין בכל מקום" ומצואר צלשון הרמז"ן דזכו נמי כל גדר טענין דעלמא, דאין בגדר דחשיבא כטענה המועלת מאד עלמה, אלא דמהניא טענת בית להעמיד "חזקה דממונא" כשם דמהניא הכא להעמיד "חזקה דגופא".

ויש לומר צביאור הדברים, דצעלמא בכל מקום דלולי טענת הנתבע זוכה הנתבע, וכגון באומר מנה הלוייתך והלה אומר איני יודע אם פרעתך דזוכה המלוה, ולא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה [כדאמרינן צברי ושמא דאיני יודע אם הלוייתני] היינו משום דאיתרעא חזקת הממון דלוח כיון דודאי ליה, אך ציורשים ולקוחות איכא דין טענין, ומהניא טענת בית דין לאוקמי חזקה דממונא, ובמקום חזקת ממון מעליא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה ולא מפיקין ממונא מספיקא [ואף למ"ד צרי ושמא צרי עדיף ואף באומר איני יודע אם הלוייתני ולא אמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה, יש לומר דס"ל דמהניא עלם טענת הצרי לגרע את חזקת הממון, אך ע"י טענין דמהניא טענת בית דין להעמיד חזקה דממונא מודה דלא מהני צרי לאפוקי ממונא מחזקת מריה, ויטוין משנ"ת לעיל בסוגיא דצרי ושמא ד"ל דצוח פליגי אציי ורצא בפרק המפקיד (ב"ב ז) אי טעמא דמ"ד צרי עדיף משום דאיתרע חזקה דממונא או משום דלא אזיל כלל בחר חזקה דממונא יעו"ש].

חשיבא חזקה אלא דלא סגי בזה לזכות בקרקע וצעי נמי טענה, ויש להוסיף דחזקה המרא קמא מגרעת את חזקתו, ויעוין ברמב"ם (פ"ד מטען ונטען ה"ג) דצוונא דליכא עדי מרא קמא לאידך מהניא אף חזקה שאין עמה טענה [מיהו יעו"ש היטב בלשונן] ויעוין במאירי (ב"ב מא א) פלוגתא הראשונים בזה.

ומעתה מבוארים דברי הרמב"ן לטעמיה, דכיון דבלא"ה אית ליה חזקה אלא דצעי טענה להעמיד את חזקתו, מהניא טענת בית דין להעמיד כך חזקה.

בענין פטור שבועה מלקוחות

ותמחו הראשונים דהא תנן צמתני' דמהני פטור משבועה אף כלפי הבאים ברשותו דפשוטו היינו לקוחות וכדמשמע בתוספתא, ויעוין בראשונים מש"כ בזה.

ונראה לדון ליישג, דהנה צסוגין אמר רב נחמן אמר שמואל משום אבא שאלו בן אימא מרים זין דלא שבועה זין דנקי שבועה זין דלא נדר זין דנקי נדר זין מנכסי זין מנכסיא אילין זין הוא זין יורשיו זין משביעין אותה אצל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הצא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה כו' הלכה כבן אימא מרים, וצדעת הרי"ף והרמב"ם דפסקו להלכה דמהני פטור שבועה אף כלפי יורשים, ביארו הראשונים דמודה אבא שאלו דפטור בפירוש מהני, אלא דס"ל דהיכא דלא פטר בפירוש מן היורשים אלא אמר לישנא ד"דמנכסיא אילין" אף דסתמא הוי משמע דצא לפטור אף מן היורשים לא מהני יעו"ש.

ונראה לדון צביאור הדברים, דהנה ל"צ לישנא דאבא שאלו זין משביעין אותה אצל מה אעשה שהרי אמרו חכמים כו', ויש לצאר [וכ"נ מדברי הרא"ה והריטב"א] דשבועת היורשים יש לדון מתרי טעמי, חדא דאינהו קיימי במקום אביהן, וכשם דהוי אביהן מזי להשביע ה"י מזו אינהו להשביע, וכגון בשבועת אפטרופא ושבועת פוגמת, וכלפי זה מודה אבא שאלו דמהני פטור משבועה, דכיון דאינהו אתי מכחו, כל דפטר איהו משבועה אהני אף כלפי היורשים, אך כיון דתיקנו חכמים עוד דכל הצא להפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה,

כתב לה נדר ושבועה זין לי עליך זין יכול להשביעה אצל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה נדר ושבועה זין לי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך אינו יכול להשביעה לא היא ולא יורשיה ולא את הבאים ברשותה אצל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאים ברשותה נדר ושבועה זין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותך אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאים ברשותו לא אותה ולא יורשיה ולא הבאים ברשותה.

והנה שיטת הרי"ף והרמב"ם דלא מהני פטור שבועה אלא כלפי היורשים אך לא כלפי הלקוחות, וז"ל הרמב"ם (פ"י מאשות ה"ב) התנה עמה שהגבה כתוצאה מיורשיו בלא שבועה או שתהיה נאמנת בכל מה שתטעון על יורשיו הרי זו נועלת מהן בלא שבועה, אצל אס צאח לערוף מנכסים משועבדים לא תערוף אלא בשבועה ואף על פי שהאמינה הבעל, שאין תנאי הבעל מועיל אלא עליו ועל יורשיו אצל להפסיד ממון אחרים אינו מועיל עכ"ל וכ"כ הרמב"ם בה"י מלוה ולוה (פ"י ה"י) התנה המלוה שיהיה גובה בלא שבועה ה"י גובה ממנו בלא שבועה, אצל אס צא לגבות מיורשיו ישבע ואחר כך יגבה, ואס התנה שיגבה אף מן היורש בלא שבועה גובה בלא שבועה, וכן אס התנה שיגבה מן העידית גובה מן העידית אף מן היורשין שכל תנאי שבממון קיים, צא לגבות מן הלוקה לא יערוף אלא בשבועה שאין זה מתנה לאצד ממון חזירו עכ"ל.

ומעתה יש לדון דדין פטור שצועה מלקוחות תלי בפלוגתא דת"ק ואצא שאל, לת"ק דאף שצועת היורשים ושצועת הלקוחות יסודה מכח תביעת המוריש והמוכר, ומה"ע ס"ל דסגי באומדנא גרידא ואין לריך לפרש להדיא, בזה ליכא חילוק בין יורשים ללקוחות, דכיון דעיקר חיוב השצועה הוי מחמתו, כל דמחל על חיוב השצועה אמרי' מה מכר ראשון לשני וליכא ללקוחות כלל זכות שצועה.

אך לאצא שאל דיסוד חיובא דשצועת הנפרע מנכסי יתומים ומנכסי לקוחות הוי מחמת היורשים והלקוחות עלמון, ומה"ע לא מהניא כלל מחילת המוריש והמוכר, אלא דמ"מ מודה דמזי למיבז נאמנות לפטור משצועה, ובזה יש לומר דחלוקים לקוחות מיורשים, דדוקא כלפי יורש דהוי כרעא דאצוה וכל זכייתו צירושא דעומד במקום אציו, בזה מהניא נאמנות דיביז האצ אף כלפיו, אך בלקוחות לא מזי המוכר ליתן נאמנות לאשה כנגד הלקוחות עלמון, אך היינו דוקא לאצא שאל דיסוד חיוב השצועה הוי מכח היתומים והלקוחות עלמון, אך לת"ק דאף חיוב השצועה דיתומים ולקוחות יסודה מחמת המוריש והמוכר עלמון, בזה כל דמחל המוכר על חיוב השצועה, תו לא מזי הלקוחות להשציע.

ואף בגוונא דמן המוריש ליכא חיוב שצועה, כלפי חיוב שצועה זו סבר אצא שאל דלא מהני פטור האצ, כיון דאין השצועה כלל מחמתו.

והנה ת"ק פליג דמהני פטור האצ אף מהך שצועה, ולדברי רבי"ף וברמב"ם אף אצא שאל מודה בזה אלא דס"ל דלזה צעינן פטור מפורש, ויש לומר דיסוד פלוגתא, דהנה שיטת רש"י (פז ה) דיסוד שצועת היורשים היינו מכח שצועת רב פפא, דכשם דאציהן הוי מזי למימר אשתצב לי דלא פרעתין ה"נ טעינינן ליתמי [ואיכא בזה דין טעינינן אף דצעינן תביעה ממש ולא סגי בטענת פרעתין] וי"ל דאף לתוס' דפליגי וסברי דהוי תקנה בפני"ע, מ"מ סבר ת"ק דיסוד המחייב הוי מכח האצ, דאית ליה כח לחייב שצועה כלפי גוציינא מיורשיו, משא"כ אצא שאל סבירא ליה דעיקר התקנה ותחילת סיבת חיוב השצועה הוי מחמת היורשים עלמון.

ומעתה יש לבאר הא דס"ל לאצא שאל דלא סגי בלישנא ד"מנכסיא אילין" ואף דאיכא אומדנא דדעתו לפטור משצועה וצעינן פטור מפורש, דיש לומר דלענין לפטור משצועה דידיה סגי במחילה וסילוק, ולזה סגי באומדנא, אך לפטור כלפי שצועת היורשים עלמא צעינן לדון נאמנות, דיחדש כח נאמנות לאשה, וי"ל דלזה צעינן דיבור מפורש דוקא ולא סגי באומדנא [ויטוין בל' הראשונים].

בדין עיקור סימנין

שיטת ה"ג דעיקור סימנין היינו ללא מהניא שחיטה בסימנין עקורין, וביארו התוס' (ט ב) ו"ל ובהלכות גדולות פירש עקור שנעקר הסימן ונשמת חוץ ממקומו כו' לדברי הלכות גדולות לאו ערפה היא אלא שכן הלכה למשה מסיני דאין שחיטה מועלת בסימן שמוט הנשמת חוץ למקום חיבורו זין צושט זין צקנה ואפילו עוף שהכשרו בסימן אחד אם נשמת האחד אין שחיטה מועלת בשני.

ויעוין בחורת הבית (ב"ב סוף ש"א כו ב) שכתב וז"ל ואם תאמר אם כן כיון דלאו ערפה ממש היא אלא אסורה ומשום דאין שחיטה בסימנין עקורין צנעקר סימן אחד צעוף ושחט את השני אף הוא יבא כשר דאלו משום עקירת הסימן אינו ערפה כדאמרן ואלו משום שחיטה הא נשחט בסימן השני שאינו נעקר וכי תימא הכי נמי הא תניא שחט את הושט ונשמתה הגרגרת שחיטתו כשרה, פירוש צעוף נשמתה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט שחיטתו פסולה, יש לומר אף על גב דהכשירו של עוף בסימן אחד צעינן שיבו שני הסימנין ראוין לשחיטה, ואפילו לרב אדא בר אבהו דאמר אין שחיטת העוף אלא צמיוחד שצסימנין דהיינו ושט מכל מקום כיון דצעלמא בר אכשורי צעוף הוא דהיינו צעולת העוף דצעיא שנים צעיא שיבא שניהן ראוין לשחיטה דהכי אגמריה רחמנא למשה כ"ל עכ"ל, ותמכו צזה, דהא סימן שני צעולת העוף אינו אלא משום מלות הצדלה, ומהיכ"ת דמה"ט ניצטי דיבא ראוי לשחיטה.

ויעוין עוד צמשמרת הבית (שם ריש ש"א כה ב) דהוסיף צזה וז"ל אלא שראיתי להוסיף עוד טעם צאיסור עיקור אחד מסימני העוף לפי שלכתחילה כל שאפשר לריך שנים עכ"ל, ותמכו צזה, דהא משמעות הרשצ"א גופיה (בית צ' ריש ש"ג) דהא דצעינן לכתחילה שנים צעוף אינו אלא מדרצנן, וז"ל ופרקינן אי צעית אימא אאחד צעוף ואי צעית אימא ארוצ שנים צצהמה, ולומר לכתחילה צעיא זין צעוף זין צצהמה כל שנים ומדרצנן דילמא לא אחי למישחט רוצא אצל מדאורייתא אפילו צצהמה סגי ליה צרוצ שנים כו' [מיהו אינו מוכרח לגמרי, ויש לומר דמש"כ דהוי מדרצנן לא קאי אלא אהא דצעינן כל שנים ולא סגי צרוצ שנים, וכדמסיק "אצל מדאורייתא אפילו צצהמה סגי ליה צרוצ שנים", וא"כ יתכן דהא דצעינן לכתחילה רוצ שנים צעוף מודה הרשצ"א דהוי מדאורייתא, ומ"מ ריהעת דצרי הרשצ"א דאף הא דצעינן שנים צעוף אינו אלא מדרצנן] וא"כ היאך הוי טעם דניצטי דיבוי צ' הסימנים ראוין לשחיטה מדאורייתא ויבא דין עיקור מדאורייתא צנשמת סימן אחד.

וצראה ליישצ, דהנה צסוגין אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי וכי מתה עומד ומולק א"ל צציי ותקשי לך עולת העוף דצעיא שני סימנין וכי מתה עומד ומולק אמר ליה התם כדי לקיים צה מלות הצדלה אי הכי עור נמי כל המעכב צשחיטה מעכב צהצדלה וכל שאינו מעכב צשחיטה אינו מעכב צהצדלה והא מיעוט סימנין לרצנן דלא מעכבי צשחיטה ומעכבי צהצדלה אלא אימא כל שיטנו צשחיטה ישנו

לכתחילה שנים, ועד"ז יישצו דברי רש"י הכא, דאף דהא דמאור לכתחילה לשחוט שנים צעוף אינו אלא מדרבנן, מ"מ חזינן מהא דכל דשחיט שנים אית לזה שם שחיטה, וממילא הוי בכלל כל שישנו בשחיטה ישנו בהבדלה.

ולפ"ז יש לבאר נמי דברי הרשב"א הכ"ל, דכיון דלכתחילה צעינן לשחוט שנים צעוף, אלמא דאי שחיט לכו אית לזה שם שחיטה, ומכ"ט צעינן דיהיו צ' הסימנים ראויין לשחיטה.

ולבאורה עד"ז יש ליישצ נמי קושיא קמייאת [ויסו"ב"ד ראיתין דהא דאף לרצ אדא צעינן דיהיב הקנה ראוי לשחיטה משום דהוי צר אכשורי צעולת העוף, וקשה דהא סימן שני אינו אלא למאות הבדלה, אך יש לומר דעיקר כוונת הרשב"א דכיון דכל דין הבדלה אינו אלא צמידי דישנו בשחיטה, ממילא שמעינן דאף לרצ אדא הקנה מיקרי ישנו בשחיטה ולהכי צעינן דיבא ראוי לשחיטה] מיהו מלישנא דהרשב"א לא משמע דכוונתו לסימן והוכחה צעלמא דהקנה חשיב ישנו בשחיטה].

ובעיקר קושית הרשב"א מרצ אדא יטוין צשערי ישר (ש"צ פ"ט) שכתב וז"ל גם לרצ אדא דסובר דשחיטת הקנה לחוד אינה מתרת ושחיטת הושט בלא קנה מתרת, מ"מ אם ישחט הקנה ואח"כ הושט שחיטה מעלייתא היא, ופסוקת הקנה ודאי טריפה, א"כ מוכרח דגם לרצ אדא הקנה הוא סימן המתיר גם צעוף, אלא דאם שחט הקנה הותחל מעשה המתרת ולא נגמרה, ושחיטת הושט צעוף מתרת בלא קנה, ועל פי זה כמו דמתפרשת שיטת צב"ג למ"ד דעוף הכשירו צסימן אחד זין צקנה וזין צושט, כמו כן נפרש גם לרצ אדא וזה פשוט עכ"ל.

בהבדלה וכל שאינו בשחיטה אינו בהבדלה, ופירש רש"י וז"ל כל המעכב בשחיטה עור אינו מעכב בשחיטה שאילו קודם שחיטה ניטל כל העור כשרה אצל סימנין שחיטה תלה זהו רחמנא ולכתחלה כולו צעי כדתנן לקמן בהשוחט הלכך גבי הבדלה מעכבי עכ"ל, ותמהו האחרו' דהא ברש"י לקמן שם צר"פ השוחט מצוחר דהא דצעינן לכתחילה שנים צעוף אינו אלא מדרבנן דילמא לא אחי למעבד רוצח דהד, וז"ל שם אלא צעוף קאי השוחט דלכתחלה אלרכוב רבנן תרויבו משום הרחקה לעצירה דלמא לא אחי למיעבד רוצח דהד עכ"ל, וכן מצוחר ברש"י לקמן צסוגין (כ"ג ז) וז"ל אינו מצדיל צסימן אחד שמחוצר צסימן אחד דכיון דכתיב ולא יצדיל ועוף הכשרו צסימן אחד כל מה דעציד עפי מהכשר הבדלה היא וכל הסימן הוי מלות שחיטה צעוף לכתחלה הלכך צמליקה כי מליק לכולו סימן לאו הבדלה היא אצל צסימן שני אפי' מלוה לכתחלה ליכא כדתניא לקמן לחייצו צצ' סימנין אי אפשר שכבר הוקש לדגים עכ"ל, וא"כ היאך חשיב מכא זה ישנו בשחיטה להצריך צו הבדלה.

ויצוין צשטמ"ק לקמן (כ"ג ז) שכתב וז"ל אלא דקשיא דמי איכא למימר דכי כתיב לא יצדיל היינו אין צריך להבדיל וקאי ארוצח דסימן שני דאין זה מלוה לכתחילה אלא מדרבנן, ויש לומר דמאי דעצדי ציה רבנן הרחקה היינו מה שהסבירא נותנת מצחוץ דמקרי ראוי לשחיטה, ועל הסבירא שפיר איכא למימר דקאי קרא עכ"ל, והיינו דהא דתיקנו להצריך לכתחילה שני סימנים צעוף ל"ה תקנה למעבד מעשה חיתוך צעלמא, וע"כ דאף מדאורייתא כל דשחיט לכו אית לזה שם שחיטה, ומדרבנן איכא מלוה לשחוט

בשיטת הרמב"ם בגדרי תקרובת עבודה זרה ויין נסך

האחרו' דמאי שנא יין נסך מכל תקרובת עבודה זרה, דהכא פסק הרמב"ם דסגי להוליך דמי החצית לים המלח, ויעוין בלחם משנה (ב"ב מהכ"א ע"ג) מש"כ ליישב [ויעוין בחזו"א (זבחים ליקוטים ע"ג) שכתב לחלק דציין דל"ש ציה הנאת הגוף מלצד אכילה, וקאי למכירה, הקילו חכמים להתירו בהנאה, משא"כ בע"ז דעומדת לשאר הנאות אס יתירו הנאה תהא מותרת אף הנאת הגוף, והא לא ראו חכמים להקל, ויל"ע לכאורה דהרי מצואר ברמב"ם דאף צפר של ע"ז שנתערב אסור הכל וי"ל].

והנה כתב הרמב"ם (פ"א מה"ל מאכלות אסורות ה"א) יין שנתנסך לעבודה זרה אסור בהנייה והשותה ממנו כל שהוא לוקה מן התורה, וכן האוכל כל שהוא מתקרובת ע"ז מצטרף או מפירות אפילו מים ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה שנאמר אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכים יקומו וגו', ובה"ל עבודה זרה (פ"ז ה"ב) כתב הרמב"ם וז"ל עבודה זרה ומשמשיה ותקרובת שלה וכל הנעשה בשצילה אסור בהנאה שנאמר ולא תציה תועבה אל ביתך וכל הנהנה באחד מכל אלו לוקה שתיים, אחת משום ולא תציה, ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה מן החרס עכ"ל.

ויעוין בספר המלכות (לאוין קדד וכן במנין המלכות שצריש הלכות מאכלות אסורות) דמנה הרמב"ם איסור יין נסך ללאו צפני עלמו, מלצד הכך תרי לאוין דלא תציה תועבה אל ביתך ולא ידבק בידך מאומה מן החרס, ול"כ מה נתחדש בלאו דיין נסך עפי מאיסור תקרובת ע"ז, ויעוין בחינוך (מ

והנה כתב הרמב"ם בה"ל עבודה זרה (פ"ז ה"ט) וזה לשונו, עבודה זרה ומשמשיה וכל התקרובת שלה אסורים בכל שהן, כי"ל עבודה זרה שנתערבה בצורות של נוי אפילו אחת בכמה אלפים ויוליך הכל לים המלח, וכן אס נתערב כוס של עבודה זרה בכמה כוסות או חתיכה מן הצפר בכמה חתיכות ויוליך הכל לים המלח, וכן עור לצב שנתערב בכמה עורות הכל אסור בהנאה, עפר ומכר עבודה זרה או אחד ממשמשיה או תקרובת שלה הרי הדמים אסורין בהנאה ואסורין בכל שהן כעבודה זרה שנאמר והיית חרס כמוהו כל מה שאתה מציא מעבודה זרה ומכל משמשיה ותקרובתה הרי היא כמוה עכ"ל.

ומבואר בדברי הרמב"ם, דתערובת דעבודה זרה ותקרובתה אסרת הכל, ולריך להוליך הכל לים המלח, ולא סגי דיוליך דמי האיסור לים המלח, ודין זה נוהג צין בעבודה זרה עלמה וצין בתקרובתה כגון כוס של עבודה זרה וחתיכת צפר של ע"ז וצין צמשמשיה.

אולם בהלכות מאכלות אסורות (פ"ז הכ"ט) כתב הרמב"ם וזה לשונו, נתערב סתם יינם ציין הרי זה אסור בכל שהוא בשתייה וימכר כולו לנכרי, ולוקח דמי היין האסור שבו ומשליכו לים המלח ויהנה צשאר המעות, וכן אס נתערב חצית של יין נסך צין החציות הכל אסורין בשתייה ומותרין בהנייה, ויוליך דמי אותה חצית לים המלח כשימכור הכל לנכרי וכן בחצית של סתם יינם עכ"ל, ומצואר דגצי יין נסך סגי להוליך דמי אותה חצית לים המלח, ותמהו

המלחן וזזה סגי להוליך הנחת האיסור לים המלח.

אולם באמת אין הכרח כלל מלשון הרמז"ס לחין תקרובת ע"ז נאסרת אלא צפניה, ולא מלזינו לזה מקור נאמן, והתוס' צסוגין (מ א) נקטו איפכא דאף לרבי יהודה צן צתירא ולרבי יהודה צן צצא דסצרי צסוגין לחין מנסכין יין אלא צפני עבודה זרה היינו צניסוך דוקא, ואדרבה מדצרי רש"י ותוס' והריעצ"א צעבודה זרה (נא ג) מתצאר לחין לריך צפניה, דאיתא התם אמר רב אסי צר חייל כל שהוא לפניס מן הקלקלין אפי' מים ומלח אסור חוץ לקלקלין דצר של נוי אסור שאינו של נוי מותר, ופירש רש"י חוץ לקלקלין לאו משום תקרובת איתיה כו' שאינו של נוי מותר ואפי' הוא כעין פנים דהא חוץ לקלקלין לא מנחי תקרובת עכ"ל, ודקדקו האחרו' דכל טעם היתר משום לחין דרכן להניח תקרובת חוץ לקלקלין, אך היכא דהקריבו להדיא נאסר אף שלא צפניה, וכ"ה צריעצ"א שם וז"ל ואשמועינן נמי דאף על גב דלא ידעינן אס נתן שם לנוי או לתקרובת, כיון שהוא לפניס מן הקלקלין שדרך לזבל שם תקרובת ע"ז תולין לחומרם שלתקרובת הונחו שם ואסורין, אצל כשהוא חוץ מן הקלקלין שאין דרך לעשות שם תקרובת דצר של נוי אסור מדין נוי ודצר שאינו של נוי מותר כו', והתוס' שם כתבו וז"ל והטעם שלפנים מן הקלקלין מקריבין כל דצר אף על פי שאינו נוי וטעם האיסור מטעם תקרובת חוץ לקלקלין דצר של נוי אסור מטעם תקרובת שאינו של נוי מותר כי אין מקריבין שם אלא דצר של נוי עכ"ל, ומצואר להדיא דאיסור תקרובת איתיה אפילו חוץ לקלקלין.

ק"א) דנקט צדעת הרמז"ס, דהלוא המיוחד ציין נסך אינו אלא ציין דוקא, ולא צכל תקרובת ע"ז, ויעוין צחי' מרן רי"ז הלוי (פ"ה מע"ז) וצזכר ילחק (סי' ז). והכא חזינן דצדצרי הרמז"ס דיין נסך קיל מכל תקרובת, דסגי להוליך דמיו לים המלח, משא"כ צכל תקרובת נאסר הכל.

ונראה צצירור דצרי הרמז"ס, דהנה כתב הרמז"ס צהל' עבודה זרה (פ"ז בע"ז) צשר או יין או פירות שהכינוס להקריצם לעבודה זרה לא נאסרו צהנאה אף על פי שהכינוסם לצית עבודה זרה עד שיקריצום לפניה, הקריצום לפניה נעשו תקרובת ואף על פי שחזרו והוליאום הרי אלו אסורין לעולם, וכל הנמלא צצית עבודה כוכצים אפילו מים ומלח אסור צהנאה מן התורה, והאוכל ממנו כל שהוא לוקה עכ"ל, ומשמע לכאורה מלשון הרמז"ס דדין תקרובת אינו אלא כשהקריצום לפניה, אולם לענין יין נסך כתב הרמז"ס צהל' מאכלות אסורות (פ"ה א ה"א) יין שנתנסך לעבודה זרה אסור צהנאה וצשתייה כו', וכתב הצ"ח (סי' קנב) דמצואר צלשון הרמז"ס דפסק דיין נסך אסור אף שנתנסך שלא צפני עבודה זרה וכת"ק צסוגין, ויש לומר דזהו שנתחדש ציין נסך עפי מכל תקרובת, דנאסר אף שלא צפניה, אולם איסור זה קיל מתקרובת ע"ז גמורה.

ובזה מיושצת סתירת דצרי הרמז"ס, דצהל' עבודה זרה דמייירי צתקרובת עבודה זרה ממש, שהקריצום לפניה, צזה אסרת תערובתה ולריך להוליך הכל לים המלח, ולא סגי להוליך דמי האיסור, משא"כ ציין נסך, דמייירי שנתנסך שלא צפניה [דחי נתנסך צפניה ה"ז צכלל תקרובת עבודה זרה, שכצר כתב הרמז"ס דאוסרת כל תערובתה ולריך להוליך הכל לים

אלא זיין מפני שדרכן לנסך בשכשוך אפי' שלא בפני ע"ז, אבל שאר דברים אין דרכן צנגיעה אלא בשחיטה או בתקרובת ששורפין לפניו או שמכניסים לה לפניו מן הקלקליון ולפיכך אין לחוש צנגיעה שלהם, וחזרת עתה ואמרת בשצירה מיהא נחוש בשלנו צמה שדרכן להקריב מיהא בשצירה, תשובה אני כבר כתבתי לך שאפילו בשלהם אין חוששין אלא בניסוך ואי נמי בשחיטת מין שלהם הא אפילו שחיטת סתם נכרי אינה אסורה בהנאה שאין מחשבת נכרי לע"ז אלא צמינין שלהם, ושנינו (ע"ז כג ע) צשר הנכנס לע"ז מותר והיוצא אסור **שאינו דרכן** לשחוט ולשבר אף בשלהן אלא בפניה או להכניס לפניו בתקרובת צשעה שהכניסוהו לפניו מן הקלקליון אלא צמין שסתם מחשבתו צשעת שחיטה לע"ז, אבל בשצירת שאר דברים אפילו במקום שלהם מותר זולתי בשחיטה שכן עצודה שלהם עכ"ל, ומבואר דאף כוונת הרשב"א משום דאין דרכן אלא בפניה, אך כל דעציד לשם ע"ז נאסר אף שלא בפניה, ולא מלינו להדיא צדצרי הראשונים מאן דסבר האי דינא דליכא דין תקרובת אלא בפניה, ואף צדצרי הרמב"ם ליכא הכרח כלל וכנ"ל [ובעיקר סתירת צדרי הרמב"ם האריכו האחרו', יעוין צס' המפתח הל' ע"ז שס].

וז"ל הרשב"א (ע"ז טו) ואותן ככרות שלוקחין מן השוק ומקריבין אותן לפני הע"ז אסורין דכעין פנים איכא, ואם לשו עיסה וחזרו צהן מותרת דאין הקדש לע"ז, וגם משום שלשו אותה לע"ז אינה נאסרת לפי שאין צחוקי הע"ז ללוש אותה לשמה אלא לוקחין אותה מן השוק ומציאין, אבל אותם אוצליאש שהוא לחם אונן שלהם לחם מגואל הוא ואסור משעת לישה דהוי כעין צביחה אף על פי שאינו משתבר לפני הע"ז שהרי השוחט לשם הרים הרי זה זחי מתים אף על פי שאינו לפני הע"ז כו' [ובתשרי (ח"ג ס"ו ע"ב) כתב הרשב"א וז"ל שאלת מפני מה גזרו והחמירו צמגע עכו"ם ציין שלנו מצשאר דברים שדרכן להקריב לע"ז ולא חששו שמה דעתו של עכו"ם צנגיעתו צהן לתקרובת ע"ז, תשובה מה זו שאלה היין נאסר בשכשוך שכן דרכן לנסך בשכשוך לע"ז, ולפיכך גזרו בשלנו כל שנוגע שמה שכשך לע"ז וכן צסתם יינן, אבל צשר ותרנגול לצן ואצערובילי וכיוצא צהן אין תקרובתן שלהן צנגיעה אלא בשחיטה או בתקרובת ששורפין לפניו או שמקריבין לפניו מן הקלקליון ולמה נחוש צנגיעה שלהם בשלנו עכ"ל, אולם אין כוונתו דבעינן בפניה דוקא, אלא כדהוסיף לצאר בתשו' אחרת (ח"ד ס"ו קפ) וז"ל שאלת על מה שהצתי לך דאין לאסור נגיעת הכותים בשלנו